

**BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET**
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Vejledning til International økonomi B, i merkantile eux-forløb

August 2023

Vejledning til International økonomi B, i merkantile eux-forløb
August 2023

2023

ISBN nr. [xxx xxx xxx] (web udgave)

Design: Center for Kommunikation og Presse

Denne publikation kan ikke bestilles.

Der henvises til webudgaven.

Publikationen kan hentes på:

www.uvm.dk

Børne- og Undervisningsministeriet

Departementet

Frederiksholms Kanal 21

1220 København K

Indholdsfortegnelse

Vejledning til International økonomi B, i merkantile eux-forløb	1
Indledning	4
1 Faget og de enkelte erhvervsuddannelser	8
1.1 <i>Detailhandel med specialer</i>	8
1.2 <i>Evenkoordinator</i>	9
1.3 <i>Finansuddannelsen</i>	9
1.4 <i>Handelsuddannelsen</i>	10
1.5 <i>Kontor med specialer</i>	10
2 International økonomi i erhvervsområdet og i erhvervsområdeprojektet.....	12
2.1 <i>Eksempler på fagkombinationer med emneområder og problemstillinger</i>	12
2.2 <i>Eksempler på fagkombinationer med emneområder og opgaveformuleringer</i>	13
3 Praksisnær undervisning i international økonomi.....	15
4 Eksamensprojektet i international økonomi B	16

Indledning

Dette er en supplerende vejledning til faget international økonomi i merkantile euxforløb. Vejledningen bygger oven på de almindelige vejledninger til faget i hhx.

Vejledningen præciserer, kommenterer, uddyber og giver anbefalinger vedrørende udvalgte dele af læreplanens tekst, men indfører ikke nye bindende krav.

Citater fra læreplanen er anført i citationstegn.

Følgende ændringer er foretaget i vejledningen i august 2023:

- Mindre præciseringer undervejs i dokumentet

Introduktion til merkantile eux-forløb

Denne tekst introducerer læseren til strukturen og det faglige indhold i merkantile eux-forløb. Teksten er målrettet lærere, som har ingen eller kun lidt kendskab til merkantile eux-forløb. Lærere med indgående kendskab til eux-forløb kan med fordel gå direkte til vejledningens afsnit 1.

Den merkantile eux opstod med EUD-reformen i 2014 og består af fem forskellige erhvervsuddannelser med eux-forløb. Et eux-forløb er en særlig tilrettelæggelse af en erhvervsuddannelse med gymnasiale fag.

De fem merkantile erhvervsuddannelser med eux-forløb er følgende

- Detailhandelsuddannelsen med specialer (Detail)
- Kontoruddannelsen med specialer (Kontor)
- Handelsuddannelsen med specialer (Handel)
- Finansuddannelsen (Finans)
- Eventkoordinatoruddannelsen (Event)

Detailhandelsuddannelsen, handelsuddannelsen og eventkoordinatoruddannelsen kan tages som en ordinær erhvervsuddannelse (EUD) eller som eux-forløb, mens eux er en fast del af finansuddannelsen og kontoruddannelsen og derfor ikke kan fravælges, med mindre eleven i forvejen har en gymnasial eksamen. 'Med specialer' betyder, at eleven ved start på hovedforløbet skal vælge en specialisering eller en branche. Valget afhænger bl.a. af den virksomhed, eleven får læreplads i. De forskellige speciale-muligheder fremgår af bekendtgørelsen for den enkelte eud-uddannelse. En kontorelev kan f.eks. vælge speciale indenfor spedition og shipping. Handelseleven kan f.eks. vælge speciale som indkøbsassistent.

Uddannelsens opbygning

Hvis eleven søger ind mindre end to år efter afslutningen af 9. eller 10. klasse, består uddannelsen af fire dele: Et etårigt grundforløb (fordelt på GF 1 og GF 2), et etårigt studie-kompetencegivende forløb samt et ca. toårigt hovedforløb¹. Hvis eleven derimod har afsluttet grundskolen for mere end to år siden, starter eleven direkte på grundforløbets 2. del. Eleven skal i det tilfælde selv sørge for at opnå

¹ På detailhandelsuddannelsen er det tillige mulighed for at vælge "retail manager", som tager yderligere et år efter salgsassistenttrinet.

grundfagene dansk C, engelsk C og samfundsfag C forud for eller parallelt med GF2. Grundfagene skal være gennemført før optagelse på det studiekompetencegivende forløb.

Efter grundforløbets 2. del gennemfører eux-eleven det etårige studiekompetencegivende forløb, inden eleven fortsætter i hovedforløbet, som omfatter en uddannelsesaftale med en virksomhed inden for elevens valgte uddannelse. På hovedforløbet veksler eleven mellem oplæringsperioder i sin virksomhed og ca. 10 ugers skoleforløb med uddannelsesspecifikke erhvervsfag.

Fag og indhold i merkantil eux

På grundforløbets 1. del (GF1) har eleverne grundfagene dansk C, engelsk C og samfundsfag C. Eleverne har desuden en række introducerende erhvervsfag, som er fælles for alle erhvervsuddannelser. Fagene varer i alt 12 uger og omhandler bl.a. arbejdspladskultur, lærepladssøgning, arbejdsplanlægning og faglig kommunikation i relation til det merkantile fagområde. Ved start på grundforløbets 2. del (GF2) skal eleven vælge, hvilken af de fem uddannelser, som eleven vil optages på. I løbet af GF2 har eleverne matematik C, erhvervsinformatik C, virksomhedsøkonomi C, organisation C og afsætning C. På GF2 har eleverne desuden det uddannelsesspecifikke fag (USF), som varer fem uger. USF'en giver eleven faglige kompetencer inden for elevens valgte erhvervsuddannelse. Faget er tværfagligt og indeholder elementer fra f.eks. erhvervsinformatik, virksomhedsøkonomi og afsætning tonet mod elevernes specifikke erhvervsuddannelse. Detailelever undervises i f.eks. arbejdsopgaverne i en butik, kontorelever undervises i at planlægge og udføre administrative arbejdsopgaver, handelselever undervises i arbejdsopgaver inden for salg, indkøb og logistik osv.

I det etårige studiekompetencegivende forløb har eleverne udelukkende gymnasiale fag. I alle fem uddannelser er dansk A, engelsk B og informatik B obligatorisk. Eleverne kan vælge mellem enten matematik B eller virksomhedsøkonomi B, herudover vælges mellem erhvervsjura C, 2. fremmedsprog C (på finansuddannelsen kan finansiering C vælges) samt i nogle uddannelser også et tredje fag. Hertil kommer valgfag og erhvervsområdeprojektet. Indholdet i erhvervsområdet er beskrevet i vejledningen til læreplanen for erhvervsområdet.

I det ca. 2-årige hovedforløb, som følger efter det studiekompetencegivende forløb, veksler eleven mellem oplæringsperioder i sin virksomhed og ca. 10 ugers skoleforløb med uddannelsesspecifikke erhvervsfag.

Alle grundfag på grundforløb 1 og 2 (inkl. erhvervsfagene) læses efter fagbilagene fra [grund- og erhvervsfagsbekendtgørelsen](#). Det uddannelsesspecifikke fag på grundforløb 2 læses fra den enkelte uddannelsesbekendtgørelse. Fag på A- og B-niveau læses efter [gymnasiale læreplaner](#). Fag på C-niveau i det studiekompetencegivende forløb læses efter de gymnasiale læreplaner eller efter grund- og erhvervsfagsbekendtgørelsen, hvis faget findes her. Det fremgår af uddannelsesbekendtgørelsen for den enkelte uddannelse, hvilke specifikke gymnasiale fag og læreplaner, der indgår og anvendes i det enkelte eux-forløb.

Lærere, der varetager undervisning efter gymnasiale læreplaner, skal jf. § 56 i lov om de gymnasiale uddannelser have gymnasial undervisningskompetence i det pågældende fag. Lærere, der varetager undervisning efter grundfagsbekendtgørelsen, skal have undervisningskompetence jf. § 11-13 i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

Faglige mål og rammer for eux-forløb

Mens den gymnasiale undervisning er styret af faglige mål, så er eud-undervisningen styret af konkrete kompetencemål, som er unikke for den enkelte eud-uddannelse og fastsat i bekendtgørelsen for denne. Eleven skal i skole- og oplæringsforløbene tilegne sig kompetencerne for at blive faglært. Et eksempel på et kompetencemål fra kontoruddannelsens hovedforløb er fx "Eleven kan udføre arbejdsfunktioner inden for en virksomheds administrative og merkantile arbejdsområde, herunder fx service, administration, koordinering, sagsbehandling, økonomi og statistik."

Helhedsorienteret undervisning

Ifølge eux-reglerne skal skoler, der udbyder eux-forløb sikre, at undervisningen i fag på gymnasialt niveau så vidt muligt knyttes an til den konkrete elevgruppes erhvervsuddannelser. Det vil blandt andet sige, at opgaver, projekter m.v. i rimeligt omfang giver mulighed for at inddrage viden, begreber og indhold fra den enkelte elevs uddannelse.

Arbejdsmarkedets parter og eux

Arbejdsmarkedets parter spiller en central rolle for eud og eux. Hver af de over 100 danske erhvervsuddannelser er styret af et fagligt udvalg sammensat af arbejdsgivere og arbejdstagere fra det jobområde, som uddannelsen uddanner til. Det faglige udvalg beslutter kompetencemålene for uddannelsen og fastsætter i samarbejde med ministeriet rammerne for uddannelsen. Kompetencemål og rammer er beskrevet i den enkelte uddannelsesbekendtgørelse. Desuden står udvalget for rammerne og indholdet i de uddannelsesspecifikke erhvervsfag, som eleverne har i skoleperioderne på hovedforløbet – beskrevet i en uddannelsesordning. Det faglige udvalg godkender også oplæringsvirksomheder.

Oversigt over merkantile eux-forløb:

Område	Beskrivelse
Detail	<p>Både eud og eux</p> <p>2 års oplæring som</p> <ol style="list-style-type: none">1) Salgsassistent (trin 1)2) Digital handel (trin 1)3) Convenience (trin 1)4) Retail Manager (trin 2/speciale)5) Dekorator/visual merchandiser (speciale)6) Blomsterdekorator (speciale) <p>Læs mere om uddannelsesbekendtgørelsen (retsinformation.dk) https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2023/136 Læs mere om Detail (uddannelsesnævnet.dk)</p>
Kontor	<p>Kun eux</p> <p>Specialer - 2 års oplæring som/i</p> <ol style="list-style-type: none">1) Administration2) Advokatsekretær3) Offentlig administration4) Revision5) Import og eksport pedition og shipping6) Økonomi <p>Læs mere om uddannelsesbekendtgørelsen (retsinformation.dk) Læs mere om Kontor (uddannelsesnævnet.dk)</p>

Område	Beskrivelse
Handel	<p>Både eud og eux</p> <p>Specialer - 2 års oplæring som</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Handelsassistent, salg 2) Indkøbsassistent 3) Logistikassistent 4) Digital handel B2B <p>Læs mere om uddannelsesbekendtgørelsen (retsinformation.dk) Læs mere om Handel (uddannelsesnævnet.dk)</p>
Finans	<p>Kun eux</p> <p>Brancheprofil - 2 års oplæring inden for</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Bank og realkredit 2) Liv og pension 3) Skadesforsikring <p>Uddannelsen fører til ansættelse som finansassistent i den finansielle sektor.</p> <p>Læs mere om uddannelsesbekendtgørelsen (retsinformation.dk) Læs mere om Finans (uddannelsesnævnet.dk)</p>
Eventkoordinator	<p>Både eud og eux</p> <p>Uddannelsen har ikke specialer.</p> <p>2 års oplæring inden for udvikling, planlægning og gennemførelse af events inden for oplevelsesområdet.</p> <p>Læs mere om uddannelsesbekendtgørelsen (retsinformation.dk) Læs mere om Eventkoordinator (uddannelsesnævnet.dk)</p>
Uddannelsesordningen	<p>Uddannelsesordningen findes på EUD-uddannelsesadministratio- nen.dk</p> <p>Vejledning:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Klik på "Find EUD-uddannelsesordning" 2) Vælg "uddannelse " i feltet Uddannelse 3) Vælg "Uddannelsesordning - generel tekst" i feltet Udskriftsdesign 4) Klik på "Vis udskrift" <p>Læs mere om grundforløbet (uvm.dk)</p>

1 Faget og de enkelte erhvervsuddannelser

Det skal understreges at denne vejledning understøtter den generelle vejledning til international økonomi B på HHX. En række af de forslag til projekter der er i spil kan både anvendes som IØ's bidrag i erhvervsområdeprojekterne og som enkeltfaglige forløb i international økonomi. Med eux opbygning, hvor der ofte kan være flere elever fra forskellige erhvervsuddannelser i hver klasse kan man godt lave ganske brede projekter for at sikre at de forskellige erhvervsuddannelser kan se sig selv i projekterne. Vær derfor særlig opmærksom på at en velskrevet undervisningsbeskrivelse giver censor mulighed for at se hvordan elevernes erhvervsuddannelse har spillet med i projekterne.

Generel del

- International økonomi B bidrager til at udvikle elevernes samfundsforståelse og dermed evnen til at reflektere over den økonomiske udvikling. De mikroøkonomiske elementer i faget vil øge elevernes forståelse af forbrugernes og virksomhedernes handlinger og beslutninger, mens de makroøkonomiske elementer i faget vil støtte elevernes forståelse og vurdering af den økonomiske udvikling og de politiske beslutninger, der påvirker udviklingen.
- De faglige mål for faget ses med udgangspunkt i de kompetencer, der er fælles for de økonomiske fag. International økonomi vil yderligere forstærke elevernes økonomiske tankegangskompetence, problemløsningskompetencen, modelleringskompetencen samt ræsonnementskompetencen. Desuden vil databehandlingskompetence, kommunikationskompetence og redskabskompetence naturligt styrkes i arbejdet med de projekter og undersøgelser, som faget lægger op til. Det induktive princip vil være styrende for den didaktiske tilrettelæggelse af disse forløb, og det tilstræbes i faget, at eleverne trænes i selvstændigt arbejde, problemformulering og anvendelse af og overvejelser omkring økonomisk metode. På den måde vil international økonomi supplere elevernes tilegnelse af de kompetencer, der er nødvendige for at gennemføre de enkelte erhvervsområdeforløb og erhvervsområdeprojektet.
- Det er også væsentligt, at international økonomi er et almendannende fag, der styrker elevernes forudsætninger for at deltage i den offentlige debat og kommunikere om samfundsøkonomiske emner. Eleven vil kunne se sig selv og virksomheden i det økonomiske kredsløb og forstå, hvordan samfundsøkonomiske problemstillinger påvirker dem og virksomhederne.

1.1 Detailhandel med specialer

Kernestofområder med særlig relevans

Uddannelsesretningen detailhandel med specialer vil især styrkes gennem fokus på kernestofområderne virksomheders og husholdningers beslutninger på markedet, arbejdsmarkedet samt økonomiske delsektorer og samspillet mellem dem. Som overbygning på elevernes viden og færdigheder fra samfundsfag c vil det give en helt grundlæggende og underbygget forståelse af det samfundsøkonomiske kredsløb og indvirkninger på forbrugere og virksomheder og disses handlinger og beslutninger. Viden om arbejdsmarkedets mekanismer og de politiske instrumenter, der anvendes for at påvirke arbejdsmarkedets udbud og efterspørgsel er også vigtige forudsætninger for at forstå de problemstillinger, der kan opstå. Igen ligger denne del af faget helt i forlængelse af samfundsfag c.

Projekter, undersøgelser og supplerende stof

For elever på uddannelsesretningen detailhandel med speciale vil det være oplagt at arbejde med projektforsøg om arbejdsmarkedet. En typisk problemstilling kunne være udfordringen i politisk at sikre, at arbejdskraftudbud og efterspørgsel tilpasses udviklingen inden for forskellige brancher.

En problemorienteret undersøgelse kunne også foretages med det formål at afdække, hvordan samspillet mellem de økonomiske delsektorer, vækst og konjunkturer må forventes at påvirke forbrugernes og virksomhedernes adfærd og beslutninger. Her kunne der f.eks. tages udgangspunkt i bestemte typer af detailhandel og produkttyper.

Et andet forløb kunne handle om markedsmekanismen. Hvad betyder indgreb med tilskud og afgift for forbrugernes adfærd, med inddragelse af elasticitetsbegreber og hvilke tiltag butikkerne kan tage i den sammenhæng.

1.2 Evenkoordinator

Kernestofområder med særlig relevans

For uddannelsesretningen evenkoordinator vil det igen være virksomheders og husholdningers beslutninger på markedet og de økonomiske delsektorer og samspillet mellem dem, der i særlig grad kan fokuseres på. Samspillet mellem sektorerne og forståelse af baggrunden for udviklinger og beslutninger vil være centrale gevinster ved faget. Endvidere vil det almindelige aspekt af international økonomi som for alle andre elever være et element.

Projekter, undersøgelser og supplerende stof

Projektforsøg og undersøgelser med udgangspunkt i danskernes privatforbrug af særlige ydelser, konjunkturer og forventning vil være relevante for elever på uddannelsesretningen evenkoordinator. Der kunne også med udgangspunkt i internationalt samarbejde i EU arbejdes med events og begivenheder, hvor betingelserne for eksempelvis arbejdskraft kan have en betydning for planlægning og afvikling.

Det vil endvidere give god mening at eleverne undersøger en events økonomi – naturligt i samarbejde med andre merkantile fag. Ved at undersøge en festival eller lignende vil eleverne kunne observere forskellige økonomiske tiltag fra beslutningstagerne. Eleverne kan derefter analysere hvordan beslutningerne kan have både direkte og indirekte betydning for deltageres adfærd og at enhver beslutning af økonomisk og ikke formel økonomisk art på den måde kan have betydning for den samlede økonomi i en event. Ved så i undervisningen at pege på relationer mellem økonomien i en event og et helt samfunds økonomi vil eleverne bedre kunne forstå kompleksiteten i at styre en samfundsøkonomi.

1.3 Finansuddannelsen

Kernestofområder med særlig relevans

Finansuddannelsen er en uddannelsesretning, hvor eleverne må forventes at have et ganske stort udbytte af international økonomi. Kernestofområderne økonomiske delsektorer og samspillet mellem dem, makroøkonomiske nøgletal og vækst og konjunkturer vil helt naturligt være i fokus. Særligt vil en grundlæggende forståelse af den finansielle sektor, Nationalbankens rolle, de kommercielle banker og renteniveauet være centrale for uddannelsesretningen.

I tilrettelæggelsen kan kernestofområderne økonomisk samarbejde i EU og globaliseringens betydning for handel og kapitalbevægelser også tildeles stor vægt.

Projekter, undersøgelser og supplerende stof

Projektforløb og undersøgelser netop med udgangspunkt i den finansielle sektor kan prioriteres for elever med uddannelsesretningen finans. En problemorienteret undersøgelse om situationen for købere af fast ejendom, finansieringen af denne, faktorer der påvirker renteniveauet mv. er helt oplagt. Igen er det i høj grad både det almendannende og det specifikke indhold, som eleverne vil have udbytte af. Valutakurssystemer og –politik er også emner, der vil falde meget naturligt i forlængelse af interesseområderne for uddannelsesretningen.

1.4 Handelsuddannelsen

Kernestofområder med særlig relevans

For elever på handelsuddannelsen er der i lighed med de øvrige uddannelsesretninger en række kernestofområder, der må tænkes at tilføje yderligere viden og færdigheder. Igen er virksomheders og husholdningers beslutninger på markedet, økonomiske delsektorer og samspillet mellem dem af helt grundlæggende betydning. Særligt for handelsuddannelsen må det også forventes, at globalisering, handel, arbejdsdeling og ulighed samt økonomisk samarbejde i EU og andre internationale organisationer kan bidrage med mange aspekter og forståelse af betydningen af samhandel og de vilkår, den foregår under og medfører både for lande, virksomheder og individer.

Projekter, undersøgelser og supplerende stof

De undersøgende projekter og forløb vil helt naturligt kunne tage deres udgangspunkt i såvel de udfordringer, der møder den enkelte virksomhed som nationale, regionale og globale udviklinger. Danmarks og andre landes og regioners samhandel og de mønstre, der kan iagttages og analyseres vil give basis for forståelsen af erhvervs- og branchestrukturer og udviklinger. Et særligt fokus på eksempelvis konkurrenceevnens betydning og hvordan den styrkes vil være medvirkende til, at eleverne opnår en helt overordnet forståelse af samspillet mellem de politiske kræfter og virksomhedernes udviklingsmuligheder.

Et andet forløb kunne handle om markedsmekanismen. Hvad betyder indgreb med tilskud og afgift for forbrugernes adfærd, med inddragelse af elasticitetsbegreber og hvilke konsekvenser handelsvirksomhederne kan drage i den sammenhæng.

1.5 Kontor med specialer

Kernestofområder med særlig relevans

Elever, der har valgt uddannelsesretningen kontor med specialer, vil i deres efterfølgende hovedforløb være at finde i mange brancher og typer af virksomheder samt i den offentlige sektor. Derfor kan det igen påpeges, at kernestofområdet de økonomiske delsektorer og samspillet mellem dem er helt centralt. Endvidere er områderne økonomisk politik og økonomiske skoler, ubalancer, afvejninger og effekter samt velfærdsmodeller af særlig relevans for elever, der forventer at gennemføre hovedforløb i den offentlige sektor. Det er vil være betydningsfuldt at opnå et godt kendskab til baggrunden for en række af de politiske beslutninger, der danner grundlag for den hverdag og de arbejdsopgaver, som eleverne senere vil møde. Endelig er emnerne arbejdsmarkedet og indgreb i arbejdsmarkedet og velfærdsmodeller og deres opbygning og udfordringer relevante både i sammenhæng med elevernes senere arbejdspladser med også med øje for det almendannende indhold.

Projekter, undersøgelser og supplerende stof

De undersøgende projekter og forløb vil med fordel kunne tilrettelægges med f.eks. arbejdsmarkedet og indgreb i arbejdsmarkedet som udgangspunkt. Her kan der ses på betydningen for både individ, virksomhed og det offentlige system, der administrerer ordninger og tiltag på området. Undersøgelser vil også kunne centrerer omkring de ubalancer og målkonflikter, der påvirker de politikker, der diskuteres og tiltag der vedtages indenfor en række politikområder, f.eks. miljøpolitik og finanspolitik.

2 International økonomi i erhvervsområdet og i erhvervsområdeprojektet

I nedenstående skema ses en oversigt over eksempler på, hvordan international økonomi kan indgå i erhvervsområdeprojektet. Oversigten og de efterfølgende uddybede eksempler skal ikke ses som en udtømmende liste, der kan foretages valg fra. Det er helt centralt, at der tages udgangspunkt i elevernes egne ønsker til problemformuleringer og forudgående undersøgelser og interesser, før der foretages et valg

2.1 Eksempler på fagkombinationer med emneområder og problemstillinger

Fagkombination med international økonomi	Emneområder og problemstillinger
Afsætning	Omverdensforhold med fokus på den samfundsøkonomiske udvikling og betydningen for en given virksomhed. PEST-model.
Afsætning	Et udvalgt marked og dansk eksport til dette marked
Afsætning	Miljø og klima og betydningen for produkter, virksomheder og forbrugere.
Virksomhedsøkonomi	Virksomhedernes rammevilkår, samfundsøkonomien og politiske tiltag. CSR eller markedsform.
Virksomhedsøkonomi	En dansk virksomhed, dens økonomi og sammenhængen til generelle makroøkonomiske forhold.
Virksomhedsøkonomi	Konkurrenceevne for virksomheden og landet, virksomhedens vækstmuligheder og delsektorenes samspil
Erhvervsjura	Den finansielle sektor med fokus på lånemuligheder i kombination med kreditret
Erhvervsjura	Arbejdskraft i kombination med ansættelsesret
Erhvervsjura	Landeanalyse i kombination med køberet (transportklausuler)
IT	Undersøgelse af den økonomiske betydning af større IT-projekter
IT	Brug af regneark til undersøgelse af den samfundsøkonomiske udvikling
IT	Robotter og virtual realitys betydning for den generelle økonomiske udvikling i de enkelte erhverv og politikernes, virksomhedernes og medarbejdernes beslutninger i forlængelse heraf
Dansk	Argumentationsanalyse og samfundsøkonomiske forhold og debat. F.eks. debatten om fattigdom eller arbejdsmarked.
Dansk	Analyse af samfundsøkonomiske forhold og inddragelse af eksempler på skønlitteratur fra pågældende periode
Dansk	Oplysningskampagne og miljø- og klimamæssige udfordringer og politiske indsatser
Finansiering	Køb af fast ejendom og finansiering af købet, den finansielle sektor og renteniveau

Fagkombination med international økonomi	Emneområder og problemstillinger
Finansiering	Finansiering i virksomheder og betydningen af de overordnede forhold og vilkår for internationale valuta og kapitalstrømme
Engelsk	De amerikanske værdier og de samfundsøkonomiske udfordringer i USA
Engelsk	Velfærdsmodeller og deres sammenhæng med samfundsmæssige værdier med perspektivering til modellernes udfordringer i dag
Engelsk	Baggrunden for Brexit og leave-bevægelsen samt en vurdering af betydningen af EU-medlemskab

I skemaet herunder ses endvidere eksempler på, hvordan international økonomi kan indgå i konkrete opgaveformuleringer i det afsluttende erhvervsområdeprojekt.

2.2 Eksempler på fagkombinationer med emneområder og opgaveformuleringer

E	Emneområde	Opgaveformulering
Afsætning	Bæredygtig mode og forbrugernes valg	Redegør for de klimamæssige og ressourcemæssige påvirkninger, der sker som følge af mode- og tøjproduktionen. Analysér H&M's marketingmix med særligt fokus på Conscious Exclusive 2018 og forbrugernes valg og adfærd. Diskutér med udgangspunkt i H&M vækstmuligheder i modebranchen og de særlige vilkår, som bæredygtighed medfører.
Engelsk	Velfærdsstaten i USA og aktuelle udfordringer og fremtid	Redegør for den amerikanske velfærdsstat og synet på den rolle, som staten og individet har. Analysér de aktuelle samfundsøkonomiske udfordringer, som USA står overfor. Vurdér betydningen af den nuværende amerikanske regerings politiske kurs og udvalgte tiltag.
Virksomhedsøkonomi	Rammevilkår og konkurrenceevne	Redegør for begrebet konkurrenceevne og karakterisér en udvalgt dansk virksomheds værdikæde. Analyser Danmarks konkurrenceevne og udpeg styrker og svagheder. Diskutér de politiske instrumenter og tiltag, der vil kunne forbedre konkurrenceevnen i Danmark generelt og for den valgte virksomhed.

E	Emneområde	Opgaveformulering
Dansk	Kampagner, klima og økonomiske politiske instrumenter	Redegør for de ressourcemæssige og klimamæssige påvirkninger, som den økonomiske aktivitet medfører. Analysér tegnefilmen Poseidon and man on the beach og andre eksempler på kommunikation. Analysér den adfærdsændring, som kan forventes. Diskutér de politiske instrumenter, der er til rådighed og de effekter, de må forventes at have.

3 Praksisnær undervisning i international økonomi

International økonomi bør være en vekselvirkning mellem den deduktive og den induktive tilgang. Undersøgelser og problemorienterede forløb vil typisk have et induktivt tilsnit, mens der f.eks. i opstartsfasen og i en vis udstrækning i selve projektfasen med fordel kan anvendes en noget mere deduktiv undervisningsmetode til at støtte elevernes tilegnelse af nødvendig teori.

I vejledningen for faget pointeres det, at der i løbet af forløbet frem mod eksamensprojektet bør være en stigende progression i form af kommissoriebaserede forløb i begyndelsen og de mere selvstændigt formulerede frem mod afslutningen.

Eksempler på problemorienterede og undersøgende forløb

Kernestofområdet arbejdsmarkedet vil for de uddannelsesretninger egne sig særligt godt til denne type forløb. Det kunne dreje sig om at undersøge, hvordan en supermarkeds kæde adresserer de udfordringer, der ses i forbindelse med dels at tiltrække den nødvendige arbejdskraft til de enkelte butikker og dels at spille en aktiv og ansvarlig rolle i samfundet som en socialt ansvarlig og rummelig arbejdsplads, der indgår i et partnerskab med f.eks. kommunale jobcentre.

Problemstillingen kunne tage udgangspunkt i en situation, hvor det undersøges hvordan Salling Group med kæderne Netto, Føtex og Bilka kan rekruttere et tilstrækkeligt antal nye medarbejdere samt være en socialt ansvarlig virksomhed. Herefter vil undersøgelser af såvel lokale og nationale arbejdsmarkedsforhold være naturlige. Desuden vil undersøgelser af arbejdsmarkedspolitiske tiltag og effekterne af disse indgå.

Det vil ofte være muligt at inddrage en lokale afdeling af én af virksomhedens kæder og dermed få et ganske praksisnært indblik i de daglige udfordringer og mulige løsninger, der bringes i spil i butikkens hverdag og drift.

Konkurrenceevnebegrebet er et andet eksempel på kernestof, der kalder på en meget praksisnær tilgang. Her bør der igen inddrages såvel deduktive som induktive undervisningsmetoder. En konkret problemstilling med udgangspunkt i en lokal virksomhed om udfordringerne i at sikre virksomhedens konkurrenceevne vil kunne opleves som en vedkommende og illustrativ måde at behandle emnet på. Her vil der oplagt kunne arbejdes med flere undersøgelser og analyser af, hvordan og hvorfor virksomhedens konkurrenceevne udfordres. Globaliseringen og samhandlens påvirkning af virksomhedens og dens branches vilkår kan undersøges, og statens rolle som leverandør af infrastruktur, uddannelse mv. inddrages.

Endelig kan udfordringerne i den danske velfærdsmodel være et tredje eksempel på, hvordan en helt praksisnær undervisning kan tage udgangspunkt i eksempelvis de offentlige servicetilbud og finansieringen af dem. Helt indledende bør det naturligt sikres, at der er et tilstrækkeligt kendskab til emner som den offentlige sektors udgifter og indtægter. Herefter kan der så foretages undersøgelser i form af problemstillinger i forbindelse med prioritering af opgaver i den offentlige sektor og virkningen af ændringer i de beskatningsformer, som er gældende. I dette forløb vil det også være muligt at planlægge et besøg eller en politiker kan inviteres til at give en fremstilling af eksempelvis lokale udfordringer og løsninger.

4 Eksamensprojektet i international økonomi B

Som beskrevet i vejledningen for international økonomi B vil det være skolen, der udmelder klassens eksamenstema. Det er vigtigt at være opmærksom på, at her skal der være tale om et bredt formuleret tema, der sikrer, at eleverne arbejder med alle faglige mål i behandlingen af de problemstillinger, som grupperne opstiller.

Her bør der altså ikke tages et snævert hensyn til den enkelte klasses uddannelsesretning. Ofte vil der sandsynligvis også for faget international økonomi være tale om en klasse eller et hold bestående af elever fra flere uddannelsesretninger. Derfor bør det overordnede eksamenstema formuleres bredt, som det anbefales i vejledningen.

Herefter er det dog naturligt, at de enkelte grupper kan dannes under hensyntagen til uddannelsesretninger. Det kan tilskynde eleverne til at udarbejde problemformuleringer og foretage undersøgelser, databehandling m.v. indenfor et emne, der har særlig relevans for uddannelsesretningen.

Man skal i sin planlægning være opmærksom på at det studiekompetencegivende år kan give udfordringer ved at der er en del afsluttende projekter i de enkelte fag og i selve erhvervsområdeprojektet. Det kan derfor give god mening at prøve at samle en række af projekterne så eleverne kan bruge nogle af de data de indsamler i forskellige sammenhænge. Vær dog opmærksom på eksamensbestemmelserne om at man ikke må genbruge allerede bedømt materiale.

STYRELSEN FOR

**BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET**
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

STYRELSEN FOR